

LUNDS UNIVERSITET

Ryssland- en demokratisk autokrati eller ett auktoritärt folkstyre?

En narrativ studie av Alexei Navalnys och Vladimir Putins konstruerande av den nationella identiteten, det ryska folket och framställningen av Rysslands dåtid, nutid samt framtid.

Författare: Gaiana Frangulyan

Lunds universitet: Statsvetenskapliga institutionen

Statsvetenskap: Kandidatkurs, STVK02, VT21

Handledare: Jakob Strandgaard

Examinator: Jakob Gustavsson

Tack till

Jag vill rikta ett tack till min handledare Jakob Strandgaard för det stöd och tips jag fick under skrivprocessen och för att han alltid fanns tillgänglig, även vid de minsta frågorna. Jag vill också tacka Ted Svensson som introducerade oss till ämnet nationalism och till spännande litteratur som sedan blev grunden för det teoretiska ramverket för studien. Även ett stort tack till min underbara mamma som erbjöd sin hjälp med den ryska delen av studiens empiriska material och som hejade på mig trots vissa motgångar under skrivprocessen. Sist men inte minst- enormt tack till Emilia B som korrekturläste den slutgiltiga versionen av min uppsats!

Trevlig läsning,

/Gaiana

Abstract

The conflict between two of the most important political profiles in today's Russia - Vladimir Putin and Alexei Navalny is currently ongoing. This study investigates how these two politicians construct narratives about the Russian people, the national identity and Russia's past, present and future in their narratives. Furthermore, the essay compares Putin and Navalny in order to understand the similarities and differences in the narratives of both politicians. The analysis identified that both politicians create imaginary communities, but in different ways. Navalny constructs this narrative of national identity and the Russian people based on domestic threats, while Putin constructs these narratives through references to outside threats to the country's security. A further conclusion that could be identified is Putin's depictions of Russia and the Russian people as sovereign and independent and his references to patriotic arguments with elements of banal nationalism. Navalny instead bases his arguments following the example of other countries while Navalny, unlike Putin, has a more inclusive view of the nation. Putin's and Navalny's narratives contain similar themes, but these are constructed in different ways as the study shows that Putin has a primordial and ethnosymbolistic view of nationalism while Navalny instead has a modernist view of nationalism.

Keywords:

Putin, Navalny, Ryssland, narrativ, nationalism, folket, opposition, nationell identitet, nation.

Antal ord: 9.995

Innehållsförteckning

1. Inledning	5
1.1 Introduktion och problemformulering.....	5
1.2 Syfte och frågeställningar.....	6
1.3 Studiens avgränsningar.....	7
2. Bakgrund	8
2.1 Situationen i Ryssland.....	8
2.2 Vem, Vlad, varför?.....	9
2.3 “Mannen Putin fruktar mest”.....	10
3. Forskningsöversikt	11
3.1 Putins konstruerande av den nationella identiteten.....	11
3.2 Opposition i Ryssland och dess relation till nationalismen.....	12
4. Teoretiskt ramverk	13
4.1 Özkirimlis tre perspektiv på nationalism.....	13
4.2 Nationer som föreställda gemenskaper.....	14
4.3 Society of individuals och banal nationalism.....	14
5. Studiens genomförande	16
5.1 Narrativ analys.....	16
5.2 Material, urval och transkribering.....	17
5.3 Analysschema.....	19
5.4 Tillvägagångssätt.....	19
6. Analys	20
6.1 “President Navalny: hur han kommer att försvaga Moskva, få miljardärer att betala och vems löner han kommer att höja”.....	20
6.1.1 Det ryska folket.....	20
6.1.2 Den nationella identiteten.....	22
6.1.3 Ryssland förr, idag och i framtiden.....	23
6.2 “Ryssland. Kreml. Putin”.....	24
6.2.1 Det ryska folket.....	24
6.2.2 Den nationella identiteten.....	25

6.2.3 Ryssland förr, idag och i framtiden	27
6.3 En jämförelse av Putins och Navalnys narrativ	28
7. Diskussion & slutsatser	30
7.1 Slutsatser.....	30
7.2 Avslutande diskussion.....	31
7.3 Förslag på vidare forskning.....	32
Käll- och litteraturförteckning	33
Bilagor	38
Bilaga 1- Transkribering av empiriskt material- ryska.....	38
Bilaga 2- Transkribering av empiriskt material- svenska.....	38
Bilaga 3- Analysschema.....	38

1. Inledning

1.1 Introduktion och problemformulering

Konflikten mellan två av de största och mest aktuella politiska profilerna i Ryssland- Putin och Navalny som utgör den nuvarande makten och oppositionen pågår i skrivande stund. Just nu befinner sig Navalny i fängelse och det pågår stora demonstrationer runt om i Ryssland till stöd för oppositionsledaren. Flera länder i EU har uttryckt sitt stöd för Navalny och ett antal aktörer inom FN:s människorättsråd är kritiska till hur han behandlas i fängelset då han befinner sig i ett svårt hälsotillstånd (SVT 2021). Vladimir Putin har ej kommenterat fallet med Navalny utan nämnande endast i sitt årliga tal i april 2021 att den som hotar landets säkerhet kommer att betala ett dyrt "pris" för det (Sverigesradio 2021). Att oppositionen utmanar makten och vice versa är inget nytt fenomen i demokratiska länder, men i länder som Ryssland vars auktoritära styre tystar oppositionen är fallet med Navalny omskakande och nytt på många vis eftersom eliten idag utmanas mycket hårdare än tidigare och oppositionen får dessutom stort stöd av befolkningen (DN 2021). Händelserna i Ryssland har väckt stor uppmärksamhet och kritik världen över och fenomenet med Navalny kan potentiellt bli en drivkraft för människor i andra länder som befinner sig i liknande politiska situationer att agera och följa Rysslands "exempel" för att mobilisera sig mot den styrande eliten. De heta diskussionerna om makten och oppositionen pågår för närvarande och involverar politiska aktörer från flertalet länder samt människorättsorganisationer och situationen ser inte ut att nå ett slut då situationen uppdateras för varje dag vilket gör valet av ämne aktuellt och viktigt samt ger ett bidrag till forskningen. Således är det av intresse att genomföra en studie av mitt fall då fallet också potentiellt kan spela en betydande roll för framtida liknande länder med auktoritära styren där oppositionen allmer vågar kritisera eliten genom ett alternativt konstruerande och av den nationella identiteten och nationen. I min studie ämnar jag att förstå båda sidor av fallet och titta närmare på båda aktörer för att vidare söka svar i hur dessa konstruerar viktiga beståndsdelar av samhället som det ryska folket, den nationella identiteten och framställningen av Rysslands dåtid, nutid samt framtid. Detta kommer att genomföras för att i en bredare kontext försöka förstå dessa två högst aktuella aktörer och hur lika samt skilda syn dessa har på ovanstående punkter och i sina budskap. En studie av mitt fall öppnar upp för en bredare fundering och ett vidare perspektiv på studiet av eliten och oppositionens makt i ett samhälle under förändring.

1.2 Syfte och frågeställningar

Huvudsyftet är att analysera hur två skilda politiska aktörer i samtida Ryssland konstruerar narrativet om det ryska folket, den nationella identiteten och hur dessa två politiker konstruerar narrativen om Rysslands dåtid, nutid och framtid. Vidare är syftet att jämföra Vladimir Putins och Alexei Navalnys narrativ för att kunna förstå vilka likheter och skillnader det finns i båda politikernas framställningar av det ryska folket, den nationella identiteten samt Ryssland förr, idag och i framtiden. I ett bredare perspektiv är syftet att försöka förstå hur politiker konstruerar föreställningar om nationen, folket och situationen i ett land genom att förse den vanliga medborgaren med olika narrativ och vidare försöka förstå elitens och oppositionens politiska strategier samt ambitioner.

Frågeställningen som leder undersökningen är följande:

- Hur konstrueras narrativen om situationen i Ryssland under olika tidsperioder och narrativet om det ryska folket och den nationella identiteten av de två största politiska aktörerna i det samtida ryska politiska spektrumet?

Ovanstående huvudfråga kommer att besvaras med hjälp av följande underfrågor:

- Hur konstrueras narrativen kring situationen i Ryssland förr, idag och i framtiden, det ryska folket och den nationella identiteten i intervjun med Navalny från år 2020?
- Hur konstrueras narrativen kring situationen i Ryssland förr, idag och i framtiden, det ryska folket, och den nationella identiteten i intervjun med Vladimir Putin från år 2020?
- Vilka likheter och skillnader finns i de två politikernas narrativ om Ryssland under olika tidsperioder, det ryska folket samt den nationella identiteten?

1.3 Studiens avgränsningar

Studien avgränsar sig till två analysobjekt- Vladimir Putin och Alexei Navalny som är två av de största politiska aktörerna i dagens Ryssland och befinner sig på två skilda sidor av det politiska spektrumet (Washingtonpost 2021). Studien utesluter inte att det inte finns andra betydelsefulla politiska aktörer i Ryssland, dock kommer inte dessa att beröras i studien.

Vidare avgränsar sig undersökningen till två intervjuer med respektive politiker som båda är från år 2020, alltså är båda intervjuer tidsnära och innefattar diskussioner om pågående och aktuella politiska problem, samt diskussioner om det samtida Ryssland. Intervjun med Navalny är producerad av en oberoende rysk tv-kanal medan intervjun med Putin är producerad av en statsfinansierad tv-kanal. Petersson (2009, s 157, 174) beskriver vikten av medias rapportering och menar att medborgare får sin information och uppfattning om omvärlden genom de mediala plattformarna, och olika mediala kanaler kan påverka vad vi har åsikter om och hur vi uppfattar viss information som kan spela roll vid den politiska beslutsprocessen för den enskilda individen (Petersson 2009, s 157, 174). Då media spelar en betydande roll i producerandet och förmedlandet av budskap anser jag det viktigt att nämna och förstå dessa insikter. Dock kommer denna studie inte lägga ytterligare vikt på medias roll då en inkludering av dessa infallsvinklar hade förskjutit fokuset från studiens huvudsakliga syfte.

Vidare avgränsar sig studien genom att endast inkludera ståndpunkter som är direkt uttryckta av Vladimir Putin samt Alexei Navalny, alltså utgår studien från primärkällor, vilket är en avgränsning som görs för att bäst kunna förstå och analysera båda aktörer. Thuren (2013, s 8) påpekar vikten av att undvika användningen av sekundärkällor för att lägga fram bevis för primärkällans äkthet, därför utgörs mitt analysmaterial endast av direktuttalanden från respektive politiker. Således är valda avgränsningar adekvata och passande i förhållande till det som skall undersökas.

2. Bakgrund

Följande avsnitt innehåller relevant information om den nuvarande politiska situationen i Ryssland för att ge läsaren en djupare kontext till studiens valda fall. Därefter följer två kapitel som presenterar valda aktörer för studien- Putin samt Navalny och deras politiska karriärer.

2.1 Situationen i Ryssland

Sedan Sovjetunionens fall år 1991 har Rysslands befolkning fått en större rörelsefrihet och förbättrade levnadsvillkor och landet ligger just nu på plats 49 av 188 i FN:s index över mänsklig utveckling (Globalis 2018). Ryssland rankas även på plats 52 i Human development index vilket indikerar på en hög medellivslängd, utbildningsnivå samt BNP (Sida 2021). Däremot har Rysslands demokratiseringsprocess och främjningen av mänskliga rättigheter gått bakåt, särskilt sedan 2012 då en rad lagar som bland annat inskränker föreningsfriheten och mötesfriheten har införts i landet (Globalis 2018). Ett ytterligare hinder som också försvårar rätten till att yttra sig fritt är rysk media som till stor del är kontrollerad av staten, 2012 var landet placerat på plats 143 av 179 på Pressfrihetsindexet (Shirayev 2013, s 209). Polisvåld är ett ytterligare problem som återfinns i samhället och de individer som protesterar samt främjar sina rättigheter utsätts ofta för hot och våld. Enligt internationella observatörer har inget val efter år 2000 i Ryssland varit fritt och demokratiskt och det blir även svårare för civila organisationer att försvara medborgerliga rättigheter samt driva opinionen framåt. Landet har däremot en viktig roll inom den internationella politiken och utgör en av fem permanenta medlemmar i FN: s säkerhetsråd men har under senaste åren fått en del kritik gällande bland annat involveringen i konflikten i Ukraina, annekteringen av Krim, konflikten i Tjetjenien och inblandningen i det amerikanska valet 2016 (Globalis 2018). Den ekonomiska ojämlikheten i Ryssland är stor och år 2018 levde runt 25 miljoner människor i fattigdom (Sida 2021). Landet rankas på plats 127 av 175 på korruptionsindex CPI vilket indikerar på en ineffektiv antikorrupsionspolitik. Transparency internationals undersökning från 2013 visade att 92 procent av befolkningen tycker att korruption är ett stort problem i den offentliga sektorn och 89 procent ansåg att korruptionen i Ryssland har förvärrats under de senaste åren (Dawisha 2014, s 317). En anledning till detta är maktkoncentrationen och oligarkin i landet som syftar till ett fåtal personer i maktpositioner som har tillgång till kapital som gynnas av det nuvarande systemet (Mendras, 2012 s 236).

2.2 Vem, Vlad, varför?

Vladimir Putin, 68, är Ryssland nuvarande president. Hans inflytelserika politiska karriär påbörjades år 1999 när han utnämndes till Rysslands premiärminister av den före detta presidenten Boris Jeltsin. År 2000 kandiderade Putin i det ryska presidentvalet, utnämndes samma år som president och valdes sedan för en andra period år 2004 då han fick 71 procent av rösterna. Enligt konstitutionen kunde Putin dock inte kandidera för en tredje presidentperiod, på grund av detta valdes Dmitrij Medvedev till hans efterträdare år 2008. Putin utsågs istället till premiärminister under men kandiderade däremot återigen i presidentvalet 2012 för att vinna det. Efter ytterligare en mandatperiod förnyades hans presidentperiod år 2018 med 76 procent av rösterna som för Putins del är de högsta siffrorna hittills (Lennhag 2018). År 2020 undertecknade Putin en order för att officiellt införa ändringar i den ryska konstitutionen där en av lagarna kan tillåta honom att behålla presidentmakten fram till år 2036 (DN 2020).

Vladimir Putin ingår sedan år 2008 i det politiska partiet Enade Ryssland som kallar sig självt för ett mittenparti som inkluderar både populistiska och konservativa inslag. Enade Ryssland har för närvarande 343 av 450 ledamöter i det ryska parlamentet (Ne 2018). Under Putins år som ledare anses han ha strävat efter att göra Ryssland till en stormakt med sin ledarstil med inslag av patriotiska värden och hans popularitet kan delvis förklaras med att Ryssland under 1990-talet präglats av allvarliga ekonomiska kriser vilket fick en vändning vid hans tillträde då den ryska ekonomin började växa och levnadsvillkoren förbättrades för många i landet. Putins starka ställning kan även förklaras med stärkt censur i landet som bidragit till en svårighet för oppositionella åsikter att få utrymme i medierna (Lennhag 2018).

Putins tid vid den politiska makten brukar benämnas som "Putinism" där hans politik främst förknippas med en social reformpolitik, med höjda minimilöner, en utrikespolitik grundad på en idé om samexistens, ett förkastande av nyliberalism och andra politiska ideologier samt en stark presidentmakt med en ökad centralism. Ett ytterligare kännetecken för Putinismen är dess strävan efter att kunna benämna Ryssland som en stormakt och uppnå full suveränitet då Putin anser det som hans politiska plikt att göra allt för att detta skall uppnås till högsta grad (Brian 2018, s 12ff). Putinismen beskrivs även ofta som en autokrati med inslag av konservatism, populism samt personalism (Fish 2017, s 61).

2.3 “Mannen Putin fruktar mest”

Alexei Navalny, 44, som i media brukar kallas för “mannen Putin fruktar mest”, är en rysk politisk aktivist, oppositionsledare och bloggare (Theguardian 2021). Han fick allmänhetens uppmärksamhet år 2011 genom sitt engagemang i kampen mot korruption då han skapade FBK, den största oberoende offentliga anti-korruptionsorganisationen i Ryssland. Sedan 2013 är Navalny ledare för oppositionspartiet Russia of the Future och har aktivt jobbat för främjandet av sina politiska ståndpunkter och samtidigt kritiserat Putins parti Enade Ryssland. Russia of the Future följer liberalismens ideer och framställer Ryssland som en del av den europeiska kontexten där frihet, mänskligt ansvar och minskningen av statligt deltagande främjas (BBC 2017). Partiet presenterade sitt partiprogram och år 2016 avslöjade Navalny sina planer på att ställa upp i presidentvalet år 2018 men tilläts ej att kandidera vilket ledde till protester i Moskva till stöd för oppositionsledaren. Navalny är även en av få politiker i Ryssland som uttalat stöd för samkönade äktenskap, Greta Thunberg samt Black Lives Matter-rörelsen (Expressen 2021).

På grund av att Navalny ej fått mycket medialt utrymme till att sprida sina politiska åsikter samt sitt politiska budskap har han aktivt använt sig av sociala medieplattformar som Youtube samt Instagram i sina försök att kommunicera med den ryska befolkningen. Således uppnådde han en stor popularitet samt en stor följarbas på sociala medier (Ovcharova 2017). I januari 2021 publicerades en dokumentärvideo med namnet “Putins Palace” på Navalnys Youtube-kanal där Navalny beskrev Rysslands korrupta system och avslöjade de korruptionsskandaler som enligt honom annars aldrig hade kunnat avslöjas (Navalny 2021). Videon genererade en stor mängd reaktioner, titningar och kommentarer i Ryssland och i många andra länder samt väckte enorma demonstrationer runt om i Ryssland för stöd för Navalny och kritik mot den nuvarande politiska eliten (SVD 2021).

Under sin politiska karriär har Navalny gripits av rysk polis upprepade gånger, bland annat år 2017 för att ha organiserat olovliga demonstrationer och har även flertalet gånger attackerats med det antiseptiska färgämnet Zelyonka (Geohistory 2017). Senaste gången Navalny greps var den 18 januari 2021 i sitt försök att återvända tillbaka till Ryssland efter en rehabilitering på grund av giftattacken mot honom sommaren 2020. Han dömdes kort därefter för “grovt bedrägeri” till ett fängelsestraff på tre och ett halvt år och befinner sig just nu i fängelse (SVT 2021).

3. Forskningsöversikt

Följande kapitel består av den tidigare forskning som gjorts på området gällande maktens och oppositionens konstruerande av nationen samt den nationella identiteten i Ryssland.

3.1 Putins konstruerande av den nationella identiteten

Hale (2016, s 241) diskuterar att nationalism tidigare inte har varit en del av Kremls strategi fram till Putins andra presidentperiod eftersom politisering av nationalism före denna tid ansågs vara för riskabel. Detta på grund av att Putins främsta motståndare tidigare hade yttrat starkare ställningar om nationalismen vilket medförde en risk att politisering av frågan kunde gynna dem mer än honom. Ett ytterligare problem innefattade att det inte bara fanns en ”rysk nationalism” utan istället flera ryska nationalismer då landet består av många olika etniciteter och folkslag (s 254ff). Semenenko (2015, s 306-326) bygger på liknande tankesätt i sin studie. Hon beskriver konstruerandet av nationalism i Ryssland och menar att landet varit kantat av territoriella skillnader och sociala ojämlikheter och på grund av att landets invånare består av olika etniska identiteter är dessa typer av konflikter inneboende i samhället. Etnicitet blev således en viktig fråga och inkluderande identiteter blev den enda och uppenbara lösningen på tidigare konflikter mellan olika nationaliteter i samhället. Dessa tidigare konflikter bidrog till en tillväxt av politisk medvetenhet om den "nationella frågan” där bildandet av en gemensam identitetsberättelse stod i centrum. Detta medförde en vision om nationsbyggande som en politisk och ekonomisk prioritering i statens politik där de deltagande aktörerna i nationens byggprocess blev federala och lokala myndigheter, kultur- och utbildningsinstitutioner samt media. Identiteter började ingå i den politiska agendan och samspelet mellan individuella och kollektiva identiteter balanserades med fokus på att hitta effektiva lösningar som inkluderar mångfald (ibid).

Blakkisrud (2016, s 255) skriver att under Putins tredje presidentperiod började Ryssland uppfattas som en multietnisk och mångkulturell union av folk bosatta inom statens gränser och Kreml antog den medborgerliga “rossiian-identiteten” där Putin-regimen försökte stärka en patriotisk identitet som är fokuserad på en medborgerlig nationell modell med kulturella och politiska rättigheter till icke-ryssar, som dock hölls samman av en bred uppsättning gemensamma ryska värderingar och traditioner (s 267).

3.2 Opposition i Ryssland och dess relation till nationalismen

Det har gjorts en del studier om oppositionen i Ryssland och dess relation till nationalismen och medborgarna i landet. Laruelle (2019, s 175) beskriver att Navalny representerar Rysslands nationaldemokrater som förenar nationalism med liberalism och menar vidare att det som gör Navalny legitim i sina framställningar av nationalismen är hans sätt att göra nationalismen till en större politisk agenda men presentera den med en retorisk enkelhet. Laruelle menar vidare att Navalny öppet kritiserar de politiker som grundar sig på imperialistisk retorik eller nostalgi efter Sovjetunionen, vilka han fördömer som ”sovjetpatrioter”. Laruelle beskriver att Navalny istället utgör den grupp av nationalisterna som riktar sig till en “anti-Putin” retorik och hävdar att den ryska staten inte försvarar den ryska nationens intressen (2019 s 182). Navalny kräver istället en nationell revolution för att störta den nuvarande eliten och etablera en ny nationell regim. Denna revolutionära egenskap skiljer honom skarpt från aktörer som verkar under statens “paraply” och som inte gynnas av en förändring av systemet. Slutligen menar Laruelle (2019, s 190) att människor som dras till Navalnys typ av retorik är unga människor, från tonåringar till unga vuxna, som mer lockas av en stark känsla av gemenskap och vänskap än av ett ideologiskt budskap.

Glazurova (2020, s 191-213) studerar Navalnys retorik och kommunikation med den ryska medborgaren och menar att Navalny aktivt använder digitala medier för att kommunicera ut sin kritik mot eliten, för att sprida sina antikorrupsionsideer och få stöd från väljare. Navalny använder sin Youtube-kanal för att “kommunicera sanningen” och framställer det politiska systemet som ”infekterat” och ”ruttet”, medan Navalny själv presenteras som ett alternativ till denna apokalyptiska situation. Glazurova beskriver vidare att utöver detta använder Navalny specifika, känslomässigt färgade ord som exempelvis "skurkpartier" och "tjuvar" som används för att beskriva det dominerande politiska partiet Enade Ryssland. Även Moen- Larsens (2014, s 548-567) artikel behandlar Navalnys konstruerande och definition av nationalismen. Moen-Larsen menar att Navalny försöker framställa nationalism som något “vardagligt” och formulerar nationalism som ett uttryck för kärlek till sitt land snarare än hat mot andra nationer och föreställer sig den ryska nationen som förenad av känslan av stolthet och självvärde. Moen-Larsen menar slutligen att nationalismen konstrueras av Navalny i en patriotisk anda med försök att distansera nationalism från negativa konnotationer (ibid).

4. Teoretiskt ramverk

I följande avsnitt kommer de teorier som studien utgår ifrån att presenteras. De teorier som används är fokuserade på nationalism, byggandet av den nationella identiteten samt banal nationalism.

4.1 Özkirimlis tre perspektiv på nationalism

Nationalism definieras av Özkirimli (2017) utifrån tre förhållningssätt där det förstnämnda utgår från Anthony D. Smiths tankar och syftar till det primordiala tankesättet som innebär att viljan att vara medlem i en nation är genetisk samt att nationskänslan är en naturlig del hos individen. Nationer uppstår således som en naturlig följd av känslan av samhörighet som finns hos alla individer inom olika grupper. Denna känsla bestäms utifrån de karaktärsdrag som individen föds in till, som exempelvis kan utgöras av modersmål, släktskap eller religion (s 53). Det primordiala tankesättet hävdar alltså att det inte är möjligt för en individ att blir bunden till en nation om individen inte föds in i nationen. Vidare presenteras det etnosymbolistiska perspektivet på nationalism där det avgörande för skapandet av en nationell identitet utgörs av symboler, värdegrunder och myter. Den gemensamma historien blir alltså här avgörande för nationen som inte nödvändigtvis behöver vara baserad på födelseplats. Det etnosymbolistiska tankesättet på nationalism betonar alltså de symboliska och kulturella attributens betydelse, exempelvis språkets betydelse som överförare av makt mellan generationer inom en nation (s 155).

Özkirimlis (2017) sista förhållningssättet bygger på Ernest Gellners tankar och riktar sig istället till nationalismen som ett fenomen som skapats av makthavare och innefattar ett uppfinnande av traditioner och nationella attribut för att vidare kunna inplacera grupper av människor under nationalstaten (s 94). Alltså skapas nationalismen i ett land genom att politiska institutioner och politiska rörelser söker efter makt genom att hänvisning till nationalistiska argument som exempelvis kan handla om vikten av nationens suveränitet eller hänvisningar till att nationens egna värderingar skall prioriteras högst (ibid). Dessa tre perspektiv på nationalismen är nödvändiga för att vidare i analysen kunna identifiera och kategorisera hur nationalismen konstrueras i de två valda aktörers narrativ.

4.2 Nationer som föreställda gemenskaper

Benedict Anderson (1983, 6) definierar nationen som en politisk inbillad föreställd gemenskap och menar att medlemmarna i en nation aldrig kommer att kunna känna till alla medmänniskor, men i varje människas sinne lever bilden av deras gemenskap. En nation föreställs som begränsad eftersom den ej kan inkludera alla människor utan har dess slutna gränser, bortom vilka andra nationer ligger. Nationen uppfattas också som suverän då det är medlemmarna själva som har möjligheten och rätten att bestämma över staten (s 22). Slutligen ses nationen som en gemenskap där alla människor som ingår i nationen utgör en slags kamratskap som är starkare än de olikheter som finns inom nationen (ibid).

Det finns olika typer av föreställd gemenskap där en av dem är den nationalistiska som skapas inom ett visst land och får individen att känna en nationell gemenskap med människor som lever inom samma gränser. Ett exempel på en föreställd gemenskap inom nationalstaten som framförs av Anderson är kristendomen som fungerade som en andlig kraft som bidrog till att nationalismen växte fram som en emotionell bindning. Han beskriver även att nationalitet är lika grundläggande som kön i det moderna samhället och att det är den nationella identitetens förmåga att sammanfoga en grupp människor till den grad att de är beredda att döda för nationen och tänka att ”vissa saker är mer värdefulla än själva livet” (1983, s 11).

I min studie kommer Andersons (1983) teori att användas för att förstå nationalismen som en föreställd gemenskap där den upprätthålls via olika kriterier av betydelse som knutna till nationalismen.

4.3 Society of individuals och banal nationalism

Norbert Elias menar att individers identiteter består av diverse identitetsmässiga medlemskap men att individuella samt kollektiva identiteter inplaceras under en nationell gemenskap. Elias (1991, s 18ff) beskriver att en individ är således inte ett ”jag” utan även del av ett ”vi”, alltså ett kollektiv. Således leder det till att den nationella identiteten blir ett resultat av samt konstrueras genom både individuella samt kollektiva aspekter av individers syn på verkligheten som utgår från både från ett ”jag” och ett ”vi”-perspektiv. Elias beskriver vidare att den egna individen och

det egna kollektivet bidrar till en gemensam mentalitet hos individerna samt förstärker känslan av solidaritet och gemenskap inom nationen. Dock menar Elias även att den innefattar en exklusionsaspekt där vissa som inte hör till den gemensamma gruppen utestängs (1991, s 211).

Detta resonemang utvecklar även Michael Billig (1995, s 6) som menar att olika föreställningar om en nation och dess identitet går hand i hand med främlingskapets existens. Billig beskriver begreppet banal nationalism som syftar till de vardagliga representationerna av nationen som bygger en delad känsla av nationell tillhörighet hos individen och lyfter fram de rutinmässiga och ofta obemärkta sätten att återge nationalism på. Några exempel på detta inkluderar användning av flaggor i vardagliga sammanhang, nationella sånger och berättelser, symboler och populära uttryck samt underförstådd samhörighet som till exempel användning av termer som "vårt team" och uppdelning i "inhemska" och "internationella" symboler samt nyheter (ibid). Dessa diskreta samt ofreflekterade uttryck av nationalismen styr människans syn på verkligheten och bidrar till att nationen ses som självklar. Den banala nationalismen beskriver Billig (1995, s 82) vidare som en uppdelning mellan "vi" och "dem" för att markera grupp tillhörighet och definiera sin egna nation samt visa en distansering gentemot andra kollektiv.

Både Elias (1991) samt Billigs (1995) teorier hjälper till att försöka urskilja de "obemärkta" narrativen och definiera deras betydelse för den nationella identiteten i Putins samt Navalnys narrativ och förstå hur dessa typer av narrativ hjälper till att konstruera den nationella identiteten, folket och Rysslands dåtid, nutid och framtid.

5. Studiens genomförande

Följande avsnitt innehåller en beskrivning av den valda metoden för undersökningen och en metoddiskussion följt av en presentation av det material och urval som gjorts. Sist presenteras en beskrivning av det analyshjälpmiddel samt tillvägagångssätt som tillämpats för analysen i studien.

5.1 Narrativ analys

Vad är ett narrativ? Begreppet narrativ definieras som en "berättelse" om verkligheten i helhet eller som delar. Narrativ kännetecknas som redogörelser för någonting som hänt som ger både mening och sammanhang till individers berättelse och erfarenheter. Således innebär narrativ att någonting skildras som en konsekvens av något annat då narrativen utgår från människors egna berättelser om verkligheten som "drar med" lyssnaren i denna berättelse och världsbild (Rennstam & Wästerfors 2015, s 58). Det centrala i narrativet är även dess fokus på meningsskapande, alltså hur man skapar mening i det som skildras och berättas. Min studie baseras på en narrativ analys av det empiriska materialet. En narrativ analys syftar till att förstå texter som berättelser och erbjuder en förståelse för ett skapande av vår verklighet som bär på en subjektiv ådra, alltså för ett meningsskapande där berättelser konstruerar livets verkligheter och sanningar med betoning på att mänskliga uppfattningar har narrativa egenskaper (Boreus 2011, s 143). Vid en sådan typ av analys kan man välja att förstå olika fenomen utifrån narrativa utgångspunkter, sortera det empiriska materialet för att vidare tolka det utifrån narrativa utgångspunkter eller behålla helheten i det empiriska materialet. I min studie kommer jag att fokusera på den andra utgångspunkten och försöka förstå samt identifiera olika narrativ genom att dela upp det empiriska materialet i teman, analysera vilka liknelser som görs, hur narrativen konstrueras samt vilka håll narrativen rör sig mot.

Varför valdes narrativ analys? Denna metod lämpar sig bäst i studien då metoden analyserar beståndsdelarna och helheten i berättelsen för en djupare förståelse. Det är dock inte bara helheten och beståndsdelarna som undersöks utan även vilken berättelse dessa konstrueras och hur de konstrueras. Metodvalet har bakgrund i ambitionen att få fram Putins och Navalnys perspektiv snarare än att beskriva "objektiva fakta" och i mitt fall handlar dessa narrativ om Ryssland förr, idag och i framtiden, ryska folket samt den nationella identiteten. Det är således

berättelserna som kommuniceras snarare än aktörerna som är i fokus i studien där syftet inte är att koppla politikernas uttalanden och berättelser till deras politiska ställningar samt ideologier utan snarare att identifiera och förstå aktörernas berättelser. Narrativ metod lämpar sig även bäst för det valda materialet som utgörs av intervjuer som är menade till att skapa "berättelser" och "sanningar" genom dialoger. En intervju baseras på en konversation mellan intervjuare och respondent och i många fall kan det som sägs av båda sidor ha andra syften eller avsikter än det som framförs. Även samtalet eller samvaron kan påverka det som sägs eller ge upphov till vissa yttringar (Larsson 2010, s 67). Eftersom jag själv inte genomförde intervjuerna med respektive aktör och inte hade möjlighet att påverka eller konstruera intervjuerna på egen hand är det viktigt att ha dessa insikter i åtanke eftersom jag utgår från det redan "uttalade" ordet och det redan producerade materialet. Då intervjuer som fenomen är konstruerade berättelser är det däremot lämpligt att även studera dem på detta vis, vilket jag ämnar att göra med mitt val av metod.

5.2 Material, urval och transkribering

Materialet i studien utgörs av en intervju per politiker. Intervjun med Navalnys publicerades den 30 december 2020 på kanalen Dozjd och finns tillgänglig på plattformen Youtube. Intervjun är 1 timme och 3 minuter lång och heter "President Navalny: hur han kommer att försvaga Moskva, få miljardärer att betala och vems löner han kommer att höja". Intervjun med Putin publicerades den 21 juni 2020 på kanalen Ryssland 1 och finns tillgänglig plattformen Youtube. Intervjun är 51 minuter lång och heter "Ryssland. Kreml. Putin". Då Putin och Navalny inte får ett lika stort utrymme i media och i offentligheten i Ryssland gjordes ett urval av så "likvärdigt" material som möjligt, detta för att göra analysen ytterst rättvis. Således valdes två intervjuer som är ungefär lika långa samt producerade under ungefär samma tidsperiod som båda finns tillgängliga för allmänheten på plattformen Youtube. Som jag tidigare nämnt är båda intervjuer producerade av två kanaler som står på respektive politikers sida- intervjun med Navalny är producerad av en oberoende rysk tv-kanal och intervjun med Putin är producerad av en statsfinansierad tv-kanal. Detta urval gjordes för att förstärka båda sidors narrativ då mediala kanaler kan påverka vad vi har åsikter om och hur vi uppfattar viss information samt förstärka makthavarnas ståndpunkter (Petersson 2009, s 157, 174). Alltså gjordes ett strategiskt målstyrt urval av material till studien som Bryman (2018, s 350) beskriver som ett urval som är bäst lämpat och relevant för studien och dess frågeställningar som väljs för att exemplifiera en mer generell och större kontext. Även

Teorell och Svensson (2007, s 85) beskriver att det emellertid finns mycket goda skäl för ett strategiskt urval, till exempel när slumpmässigheten inte genererar till lämpliga resultat. I mitt fall handlar det istället om att ett slumpmässigt urval inte hade genererat till en rättvis analys och resultat av båda aktörer då aktörerna inte får en likvärdig plats i offentligheten i Ryssland.

Vidare utgörs det empiriska materialet i studien av primärkällor vilket är ett val som gjorts för att minska risk för felaktig, återberättad eller reviderad information. Materialet är originellt producerat på ryska och då jag behärskar ryska i tal och skrift valde jag att utföra två transkriberingar av intervjuerna- från ryska (tal) till ryska (skrift) och sedan från ryska till svenska (skrift). Detta gjordes för att kunna få en så precis översättning som möjligt och minska risken att missa viktiga detaljer i texten men också för att uppmärksamma fler detaljer i materialet genom en noggrann översättning. Bergström (1987, s 108) beskriver betydelsen av en intersubjektiv forskning som innebär att studiens slutsatser och resultat skall kunna replikeras av andra forskare och vara oberoende av forskaren som primärt utfört undersökningen. Eftersom mitt empiriska material utgörs av muntliga intervjuer som originellt är producerade på ryska språket blir det av denna orsak ytterst viktigt för mig att presentera och översätta intervjuerna samvetsgrant samt värderingsfritt (Moberg 2010, s 200). Då jag med största gästfrihet uppmuntrar till vidare studier av mitt fall är det av prioritet för mig att studien har en hög reliabilitet och transparens och att läsare kan ta del av originalmaterialet bortsett från språkhinder men även ta ställning till huruvida tolkningarna av materialet är rimliga.

Vidare utfördes transkriberingen av materialet enligt Åbo Akademis transkriberingsregler. Transkriberingen försågs med relevanta uppgifter om intervjupersonens och intervjuarens namn, intervjudatum samt länk till båda intervjuer. Därefter transkriberades hela intervjuer med både intervjufrågor och svar ut ord för ord, bortsett från upprepningar av enskilda ord och hummanden. Varje fråga och svar markerades med en tom rad och markerades även med intervjuarens, respektive respondentens initialer för att ge läsaren en möjlighet till att lätt kunna följa dialogen (Åbo akademi). Transkriberingen delades också in i avsnitt om ungefär 10 minuter för att läsaren skall kunna följa det skrivna ordet och orientera sig i texten samt ta ställning till och kontrollera materialet. För fullständig transkribering av båda intervjuer på ryska se bilaga 1. För fullständig översatt transkribering av båda intervjuer till svenska se bilaga 2.

5.3 Analysschema

Studiens analysschema demonstrerar vilken tråd undersökningen följer i analysen och de teman och narrativ som analyseras i texten. Varje tema har ett antal frågor som berör temat och hjälper till att identifiera och analysera narrativen samt besvara studiens syfte och frågeställningar. Se bilaga 3 för fullständigt analysschema.

5.4 Tillvägagångssätt

Teorell och Svensson (2007, s 49-53) beskriver den induktiva ansatsen och menar att observationer leder till frågeställningar och teorier vilket tyder på ett upptäckande av mönster, teman samt kategorier i forskarens empiriska material. Forskaren får fram mönster och teman genom interaktion med den insamlade datan där diverse kategorier och dimensioner i materialet leder till vidare mönster som sedan undersöks (ibid). I min studie valde jag att följa denna ansats genom att inledningsvis tolka och kategorisera det empiriska materialet för att identifiera olika teman i texten och därefter konstruera frågeställningar samt välja relevanta teorier för undersökningen. Analysmaterialet transkriberades och lästes först i sin helhet, bröts upp i olika delar och den kontext som texten ingår i för att kunna fånga upp textens teman och riktningar (Esaiasson 2010, s 237, 250).

För att analysmaterialet skulle analyseras på bästa möjliga sätt har därefter ett analysschema konstruerats som riktar sig in på fyra teman i analysmaterialet vilket har presenterats i ovanstående kapitel. Under analysarbetet identifieras vidare de olika narrativen, hur de konstrueras, vilka håll de rör sig emot samt vilka liknelser som görs för att sedan vidare sammanbindas och tolkas med hjälp av vedertagna teorier och jämföras för att urskilja likheter och skillnader mellan båda aktörers narrativ.

6. Analys

Följande avsnitt består av en analys av båda intervjuer där första kapitlet fokuserar på Navalny och innehåller underrubriker som behandlar de teman som undersöks. Det andra kapitlet av analysen fokuserar på Putin och är uppbyggt på samma vis följt av det sista analyskapitlet innehållandes en jämförelse mellan båda aktörers narrativ.

6.1 “President Navalny: hur han kommer att försvaga Moskva, få miljardärer att betala och vems löner han kommer att höja”

6.1.1 Det ryska folket

Navalnys pratar om det ryska folket i intervjun upprepade gånger där han bland annat beskriver det ryska folkets situation i Rysslands idag: “Titta på vilken presskonferens med presidenten som helst. Herregud, människor står där i den frysande byn och ber: Vladimir snälla tänd ljuset i byn, Vladimir gräva ett dike åt oss så att vi får vatten”. Vidare framför Navalny ett ytterligare exempel med referenser till det ryska folket när han pratar om Rysslands rättssystem. Han menar att det ryska rättssystemet bara gynnar auktoriteter och i det korrupta systemet där den vanliga ryska medborgaren inte får möjligheten till en oberoende utredning. Navalny säger: “en enkel Petya (ett vanligt förekommande ryskt smeknamn) vill kunna gå till domstol normalt och få sitt fall granskat, så Petya borde få en sådan möjlighet” och refererar även till sig själv som en “vanlig” rysk medborgare som inte fick en oberoende utredning efter attacken med nervgiftet Novitjok sommaren 2020 vilket han anklagar Rysslands regering för. Navalny lägger i sina narrativ om det ryska folket även fokus på det folk som arbetar i den offentliga sektorn. Han beskriver den vanliga “medarbetaren” som en slav för Rysslands system och säger: “I Ryssland är domare slavar, de är slavar för domstolens ordförande i det nuvarande systemet för fördelning av fall där om du inte tillfredsställer domstolens ordförande, så kommer han att göra så att ditt arbete förvandlas till helvete. Allt detta kallas rättslig maffia”. Vidare i intervjun kritiserar han också de ryska oligarkerna för att bidra till en ökad censur i Ryssland och säger: “oligarkerna förhandlar mycket enkelt med staten, presidenten eller presidentadministrationen, om det är nödvändigt att lösa några frågor med tidningsredaktionen räcker ett samtal till denna oligark och han stänger redaktionens mun”.

Alltså kan man urskilja att Navalnys narrativ om det ryska folket delas upp i två delar. Han pratar dels om det "vanliga" ryska folket som han benämner som slavar för systemet och "en vanlig Petya" som vill ha rättvisa. Samtidigt belyser han också den andra sidan av det ryska folket, bland annat högt uppsatta politiker samt oligarker som han benämner som korrupta och hycklare. Navalnys narrativ kan vidare förstås med hjälp av Elias teori (1991, s 18ff) som belyser att den nationella identiteten blir ett resultat av individuella samt kollektiva aspekter av individers syn på verkligheten som utgår från både från ett "jag" och ett "vi"-perspektiv. Elias menar att synen på den egna individen och det egna kollektivet bidrar till en gemensam mentalitet hos individerna samt förstärker känslan av gemenskap men även innefattar exklusionsaspekt där vissa som inte hör till den gemensamma gruppen utestängs (s 211). Eftersom Navalny representerar sig själv som en del av den "vanliga" befolkningen och även konstruerar narrativ om det "vanliga" ryska folket kontra den "korrupta" eliten som också utgör en del av det ryska folket kan man anta att han bildar en gemensam identitet hos den del av den ryska befolkningen som kan identifiera sig med Navalnys narrativ. Således blir "jag"-perspektivet i hans narrativ till ett gemensamt "vi"-perspektiv som innefattar en exklusionsaspekt där det "vanliga" folket distanserar sig från den andra delen av det ryska folket som genom Navalnys narrativ framställs som korrupta och som gör det som endast "gynnar eliten". Dessa indelningar kan i sin tur skapa en gemensam känsla av nationell identitet hos det ryska folket som Navalny pratar om i sina narrativ.

Navalny berättar vidare om gemensamma problem som det ryska folket har fått utsättas för och framför exemplet "Loans for shares"-auktioner under åren 1995-1996 där affärsmän köpte majoritetsandelar i ryska statsföretag. Programmet ansågs senare som en skandal eftersom statlig egendom sålts för underpris till oligarker (Treisman 2010, s 207). Navalny benämner dessa affärer som "olagliga" och "tjuvaffärer" som kallats privatisering. Han menar att dessa auktioner var en symbol för orättvisa då egendom i Ryssland inte erkändes och om den togs bort från en individ skulle det inte leda till minsta offentliga upprördhet. Även här skapas en sorts föreställd gemenskap som enligt Elias teori (1991) skulle kunna utgöra ett "jag"- och "vi"- perspektiv där den enskilda individen känner igen sig i kollektiva problem vilket bidrar till ett skapande av en gemensam nationell identitet och en visst ställningstagande mot eliten i landet. Återigen går det även här att urskilja en "skurk" och orsak till detta problem i Navalnys narrativ- oligarkerna i Ryssland.

6.1.2 Den nationella identiteten

Navalny pratar vidare i intervjun om den nationella identiteten och menar att han inte ser ett problem med att människor inte vill bli benämnda som ryssar och säger: “antag att de vill vara ukrainare, georgier eller tjetjener. Låt oss säga att tjetjenerna har idéer om hur coolt det är att vara en tjetjen och att de är stolta över det. Detta gör i själva verket samhälle till ett samhälle, det är just mångsidigheten och det finns ingen anledning att försöka på något sätt begränsa det”. Han pratar vidare om sovjettiden där alla som bodde innanför dess gränser benämndes som sovjetfolk men i själva verket var beredda att “skära varandra åt höger och vänster”. Vidare pratar Navalny om den mest lämpliga benämningen på den ryska befolkningen, han berättar: “tyvärr är ordet *ryss* inte lämpligt som ett omfattande ord eftersom det är en etnisk egenskap. Men ordet *Rysslandsbo* existerar just nu. Det måste dock uppfinnas någon förenande term där vi alla förstår att vi alla är härifrån och är stolta över det”. Navalny påpekar vidare vikten av att känna stolthet över sin tillhörighet och belyser att för honom som en hypotetisk ledare för det politiska systemet är stöd för nationella språk viktigt och att han ser allvarligt på alla fall av etnisk diskriminering i landet. Alltså urskiljer Navalny etnicitet från nationalitet och menar att den ryska befolkningen ska kunna känna en gemensam nationell identitet och samtidigt vara stolt över sina egna nationaliteter och etniciteter.

Detta kan vidare förstås med hjälp av Benedict Andersons (1983, 6) teori om föreställda gemenskaper som syftar till att nationen är en inbillad föreställd gemenskap i vilken människorna aldrig kommer att kunna känna till alla medmänniskor, men i varje människas sinne lever bilden av gemenskapen. Nationen ses alltså som en gemenskap där alla människor som ingår i nationen utgör en kamratskap som är starkare än olikheter inom nationen (ibid). Genom Navalnys narrativ om den nationella identiteten kan man urskilja konstruerandet av en föreställd gemenskap som Anderson (1983) pratar om då Navalny hänvisar till den ryska nationen som en multikulturell gemenskap där alla nationaliteter och folkslag skall ingå men inte behöva benämnas som “ryssar” om de själva inte vill. Navalny framför istället ett mer inkluderande alternativ, “Rysslandsbo” som han tror kan bidra till en inkludering av Rysslands alla folkslag. Således konstruerar Navalny den nationella identiteten genom en inkludering av diverse nationaliteter som återfinns i Ryssland och inte genom en exkludering av diverse etniska grupper eller nationaliteter i samhället. Detta stämmer även överens med Moen- Larsens (2014, s

548-567) tolkning av Navalnys konstueringar av nationalismen där hon menar att Navalny försöker konstruera nationalism som något "vardagligt" och formulerar nationalism som ett uttryck för kärlek till sitt land snarare än hat mot andra nationer, vilket också framkommer i hans narrativ i intervjun.

6.1.3 Ryssland förr, idag och i framtiden

Navalny får under intervjun frågor om hur han ser på Ryssland idag och hur han önskar se Ryssland i framtiden till vilket han berättar att dagens Ryssland är en auktoritär stat som ligger i Europa men inte utnyttjar de europeiska fördelar som många andra länder i Europa gör. Navalny beskriver det nuvarande politiska systemet som skadligt för den ryska medborgaren och menar att makten istället måste utgå från nationen och folkets intressen. Han menar vidare att de enda som gynnas av dagens system är politiker och oligarker och att all makt idag är koncentrerad i Moskva. Han berättar att om Ryssland vill bli en välfungerande nation i framtiden behöver makten fördelas mellan olika nivåer i regionerna för att undvika separatism och hänvisar även till EU, FN:konventionen samt till politiska system i länder som USA, Tyskland och Australien i hur han vill se Rysslands utveckling i framtiden. Han nämner dessutom en europeisk livskvalite där makten inte koncentreras hos ett fåtal aktörer, korruption inte utgör ett samhällsproblem, makten är uppdelad på olika nivåer på grund av federalismen och folkstyre råder. Vidare i sina narrativ gör han en jämförelse med Ryssland förr i tiden och säger: "Det är viktigt här att inte göra ett misstag som gjordes i början av 1990-talet, där man sade: ta så mycket suveränitet som du kan svälja".

Navalnys framställningar av den ryska nationen och Ryssland under olika tidsperioder kan förstås utifrån det modernistiska perspektivet (Özkirimli 2017, 94) som riktar sig till nationalismen som ett fenomen som skapats av makthavare. Alltså skapas nationalismen i ett land genom att politiska institutioner och politiska rörelser söker efter makt genom hänvisningar till nationalistiska argument som exempelvis kan handla om vilken av nationens suveränitet eller hänvisningar till att nationens egna värderingar prioriteras högst vilket Navalny kopplar till det nuvarande politiska systemet i Ryssland. Laruelle (2019 s 182) menar att Navalny öppet kritiserar de politiker som grundar sig på imperialistisk retorik eller nostalgi efter Sovjetunionen och istället förenar "nationalism" med "liberalism" för att mobilisera unga väljare som mer

lockas av en stark känsla av gemenskap och vänskap än av ett ideologiskt budskap. Således kan man anta att Navalny framför denna modernistiska syn på nationen då han gynnas av dessa narrativ som väcker en tanke om förändring hos den yngre ryska väljaren med "liberala" ideer på nationalismen och nationen. Navalny försöker vidare presentera en lösning på nuvarande problem i samhället och framför förslag från sitt partiprogram som han tror kommer att generera en positiv förändring för Ryssland. Några av dessa punkter innefattar: effektiva åtgärder för att bekämpa korruption, en rättslig reform samt ökning av minimilönen. Således framställer Navalny det dåvarande och nuvarande politiska systemet som ett system som behöver förändring där det den enda logiska utvägen blir en reform. Eftersom Navalny inte räknar sig själv som en del av eliten utan framställer sig själv som en "vanlig" medborgare vilket har analyserats i föregående kapitel, kan man således anta att han presenterar denna modernistiska syn på nationen i sina narrativ för att mobilisera unga väljare som också vill se en förändring i landet där den logiska lösningen blir att "följa" Navalnys ideer.

6.2 "Ryssland. Kreml. Putin"

6.2.1 Det ryska folket

Vladimir Putin nämner det ryska folket i intervjun upprepade gånger, han berättar bland annat: "jag tror att det inte finns något viktigare än att arbeta med människor. Om en person kommer till makten, då kommer han för att tjäna staten. Och vad är staten? Det är människorna, folket. Det är väldigt viktigt att arbeta med varje specifik person om möjligheten finns eftersom det skapar en känsla av förtroende för vad staten gör som helhet". Han menar vidare att han är väldigt bekväm med att åka ut till städerna och träffa det ryska folket då detta är en miljö han själv kommer från: "jag kommer från en mycket enkel och arbetande familj, och trots att jag har varit högt uppsatt som en statlig tjänsteman under en ganska lång tid, känner jag mig hemma i landsbygden när jag befinner mig i dess miljö", säger Putin. I samband med detta refererar Putin också till sin familj där han berättar om sin pappa som tjänade i andra världskriget och var en hjälte precis som alla andra soldater som krigade för Ryssland. Han pratar vidare om kriget och menar att nazisternas plan var att utrota det ryska folket och säger: "jag minns den känslan när jag först gick på Röda torget med ett porträtt av min far. Jag tror att tusentals människor, när de går med porträtt av sina nära och kära, deltagare i kriget, tänker på det. Människor går längs Röda torget och bär porträtt

av sina släktingar som deltog i det stora patriotiska kriget, och de förstår att de bär porträtt av hjältar, det är värt mycket” (referens till Rysslands årliga segerparad den 9 maj).

Putins narrativ kan kopplas till och förstås med hjälp av det etnosymbolistiska perspektivet på nationalism (Özkirimli (2017) som syftar till att det avgörande för skapandet av nationen utgörs av symboler, värdegrunder och myter där den gemensamma historien blir avgörande för nationen. Detta perspektiv belyser de symboliska och kulturella attributens betydelse som bland annat språkets betydelse som överförare av makt mellan generationer inom en nation (s 155). I detta fall kan man istället urskilja segern i andra världskriget och medborgarnas hjältemod som en överförare av makt mellan generationer hos det ryska folket då Putin belyser vikten av segern och stoltheten över sitt land. Putin lägger även i sina narrativ endast vikt på den “ryska” medborgaren och hur bekväm han känner sig med att resa ut till städerna och arbeta med det ryska folket. Eftersom han inte nämner landets mångkulturella befolkning och nationaliteter utan endast pekar på den ryska befolkningen och medborgaren kan man anta att hans narrativ också pekar mot det primordiala tankesättet på nationen som Özkirimli (2017, s 53) beskriver som ett tankesätt där det inte möjligt att bli bunden till en nation om man inte föds in i den och istället pekar på nationen som en genetisk och naturlig del hos individen.

6.2.2 Den nationella identiteten

Som tidigare nämnt framkommer det i Putins narrativ referenser till det ryska folkets hjältemod i samband med andra världskriget och hanteringen av en utomstående faa som i detta fall var nazisterna. Liknande narrativ går att finna vidare i intervjun när Putin bland annat berättar om andra republiker som tidigare var en del av Sovjetunionen som i sitt bagage fick en stor mängd ryska marker och traditionella ryska territorier men beslutade sedan plötsligt att avskilja sig från Sovjetunionen och ta med sig “gåvor” från det ryska folket, vilket enligt honom anses oacceptabelt. Putin pratar vidare om andra länders försök att hålla tillbaka Ryssland och säger: “det blev uppenbart för mig att väst ofta inte spelar ett rättvist spel med oss. Kärnan i detta spel är ett försök att åtminstone hålla tillbaka Ryssland, för att förhindra att det förstärks inifrån, för att hålla landet i ett halvkollapsat tillstånd för att dra i trådarna och kontrollera landet”. Han nämner även coronavirusets utveckling i Ryssland och menar att landet lyckats hantera den pandemi som hotat landet och ryska medborgare. Den gemensamma nämnaren i Putins narrativ

som kan urskiljas är fokuset på utomstående faror som hotade och fortfarande hotar Rysslands suveränitet och säkerhet. Det som vidare utmärkas är Putins fokus på Ryssland som en suverän nation då han under intervjun får frågan om huruvida han tror att Ryssland kommer att bli accepterat av andra länder vilket han bevarar med: “vi uttrycker alltid öppet våra ståndpunkter, detta är en ärlig inställning, ärlig diskussion, ärlig politik. Vi behöver inte accepteras. Vi accepterar andra, när vi anser det lämpligt”.

Putins narrativ kan förstås med hjälp av Norbert Elias (1991, s 18ff) teori som belyser ett ”jag” och även ett “vi”- perspektiv på den nationella identiteten vilket leder till att den nationella identiteten blir ett resultat av samt konstrueras genom både individuella samt kollektiva aspekter av individers syn på verkligheten. Elias menar vidare att det även innefattar en exklusionsaspekt, alltså går föreställningar om en nation och dess identitet hand i hand med främlingskapets existens (1991, s 211). Semenenko (2015, s 306-326) beskriver att etnicitet blev en viktig fråga i den offentliga diskussionen i Ryssland och bildandet av en gemensam identitetsberättelse uppfattades som central för Putin, vilket man också kan identifiera genom hans narrativ i intervjun. Det som dock också kan urskiljas i Putins narrativ är att den gemensamma identitetsberättelsen trots allt inte inkluderar mångfald utan endast fokuserar på den etnisk-ryska medborgaren och innefattar narrativ om det som är historiskt och traditionellt “ryskt” kontra de “utomstående” farorna som hotar Ryssland. Då Putin i sina narrativ pekar på utomstående faror konstruerar han potentiellt en nationell identitet som baseras på ett “vi” och ett “dem”-perspektiv där det utomstående hotet utgörs av nationer som inte ingår i “vi”- perspektivet. Putin förstärker även detta genom att referera till ett “jag”-perspektiv, alltså faktorer som pandemin, andra världskriget och andra länders attityder mot Ryssland, som den enskilda individen kan relatera till som bidrar till ett konstruerande av en gemensam kollektiv nationell identitet. Även här kan ett primordialt och etnosymbolistiskt perspektiv på nationalism i Putins narrativ om den nationella identiteten identifieras som innehåller en viss exkluderingsaspekt där de icke-ryska medborgarna och nationerna exkluderas ur narrativen om den “gemensamma berättelsen” och i viss mån istället utgör ett hot mot landets säkerhet.

6.2.3 Ryssland förr, idag och i framtiden

Under intervjuen får Putin frågan om Rysslands politiska situation när han först blev president och vad som har förändrats under 20 år av hans tid vid makten. Putin besvarar frågan genom att berätta: “det stod klart att vårt land behöver återuppbyggas för att ha en framtid, det var en mycket hård konkurrens inte bara mellan företag på marknaden utan också på den internationella arenan. Och till vår djupa ånger fanns det en viss ångest, för vi var inte ledare i denna tävling”. Han fortsätter att beskriva sin tid vid makten: “under dessa 20 år har inte bara situationen förändrats i vårt land, utan landet har blivit praktiskt annorlunda, vi har återställt våra militära väpnade styrkor och Ryssland har tagit sin rättmätiga plats i internationella angelägenheter och affärer. Vi byggde vägar, broar, infrastruktur, vi flög ut i rymden, förbättrade vården och förbättrade levnadsstandarden”. Putin menar vidare att det fanns en period när Ryssland inte vågade prata om och förklara sina nationella intressen men att landet började göra detta i början av 2000-talet. Han fortsätter: “för vårt land, som har överlevt århundraden av militära katastrofer, är en stabil fred på kontinenten huvudmålet. Att prata om våra nationella intressen och skydda landets och våra medborgares intressen är en del av mitt jobb”.

Putin använder sig ofta av uttryck som “vi” och “vårt land” när han refererar till vad som har gjorts för Ryssland hittills och hur situationen ser ut idag. Narrativ där fokuset ligger på termer som “vi” och “vårt” kan förstås med hjälp av teorin om banal nationalism som syftar till de vardagliga representationerna av nationen som bygger på en känsla av nationell tillhörighet (Billig 1995, s 6). I Putins skildringar av Ryssland under olika tidsperioder kan man urskilja folkets inkludering som han benämner som “vi” vilket för Putin utgör en grundsten för en förbättring och förändring av Ryssland. Man kan även i narrativen urskilja att Putin nämner att Ryssland inte var en “ledare i tävlingen” på den internationella arenan och istället för att peka på sig själv som en faktor till en positiv förändring för Ryssland pekar på en sorts gemenskap, ett “vi” i sina narrativ om Rysslands utveckling vilket är ett ytterligare sätt att driva fram en gemensam stolthet för landet och underförstådd samhörighet som kan förstås med hjälp av teorin om banal nationalism. Putin använder sig också av ordspråk och citat vilket också kan tolkas som banal nationalism där syftet kan vara att förstärka den nationella identiteten genom en gemensam berättelse och narrativ om det som anses vara “vårt” vilket kommer att analyseras i nästkommande avsnitt.

6.3 En jämförelse av Putins och Navalnys narrativ

Putin hänvisar ofta i sina narrativ till ryska ordspråk och citat, exempelvis: "de bäddar sängen mjukt, men det blir hårt att somna" när han beskriver andra länders ställningar mot Ryssland samt: "björnen kommer inte att be någon om tillstånd. Han anses vara herren över Tajga och han kommer inte att flytta någonstans. Han kommer inte att ge Tajga till någon" när Putin beskriver annekteringen av Krim. Dessa narrativ kan förstås med hjälp av teorin om banal nationalism som syftar till de obemärkta sätten att återge nationalism på och bidrar till att bilda människors syn på nationalstaten (Billig 1995, s 6) vilket vi märker i Putins narrativ. Navalny använder sig dock inte alls att ordspråk och citat i sin intervju, däremot förekommer i hans tal istället referenser till den vanliga "ryska medborgaren" som kämpar mot landets orättvisa system. Således konstruerar han en sorts historia som representerar "verkligheten" medans Putin konstruerar en känsla av nationell tillhörighet genom "banala" och "obemärkta" uttryck som enligt teorin om banal nationalism kan lämna avtryck på mottagarens interpretationer av narrativen. En betydande skillnad mellan aktörerna är alltså att Navalnys narrativ baseras på "realistiska" berättelser medans Putins narrativ baseras på ordspråk och citat som hjälper till att beskriva verkligheten för att stärka den nationella identiteten.

En betydande likhet i båda aktörers narrativ som är värt att utmärka är referenserna till Sovjetunionen, vilket dock i båda aktörers narrativ görs på olika sätt. Navalny refererar till Sovjetunionen som en gemenskap med endast en illusion om välfungerande och vänskapliga relationer regioner emellan. Han menar att det som påstods vara en vänskap mellan olika etniciteter i själva verket kunde leda till konflikter eftersom de olika folkslagen inte fick möjligheten att uttrycka sin egna nationalitet och etnicitet utan tillskrevs en "sovjetisk" identitet. Navalny menar att man inte får upprepa samma misstag som under sovjettiden och borde istället framhäva de olika nationaliteterna och folkslagen som han anser berikar landet snarare än att tillskriva alla medborgare en rysk identitet. Putin refererar istället till Sovjetunionen som en tid präglad av utmaningar där Sovjetunionen utgjorde en gemenskap som besegrade de utländska hoten som utmanade unionen. Han refererar även till att väst "spelade ett orättvist spel" med Sovjetunionen och hur uppenbart det blev för honom som en nykommen president för ett dåvarande Ryssland. Båda politikernas narrativ kan förstås med hjälp av Andersons (1983, 6) teori om föreställda gemenskaper där nationen bland annat utgör en gemenskap där alla människor

som ingår i nationen utgör en slags kamratskap som är starkare än de olikheter som finns inom nationen (ibid) där en individ omöjligen kan träffa alla som ingår i nationen men ändå känner nationens gemenskap. Således kan man diskutera huruvida Sovjet konstrueras som en föreställd gemenskap som tillskrivs positiva och negativa konnotationer av respektive politiker. Sovjettiden som var en lång och viktig period i Rysslands historia utgör ett stort diskussionsämne än idag som för det mesta drivs av de individer levde under sovjettiden och kan därför jämföra den politiska situationen då och i nuvarande Ryssland. Således kan man anta att narrativen om Sovjetunionen där Ryssland framställs som en stormakt är viktiga för Putin vars väljare kan antas vara äldre då Putin driver en patriotisk och till stor del konservativ politik vilket Blakkisrud (2016, s 255, 267) stryker när han beskriver att Kreml under Putins tredje mandatperiod antog en patriotisk identitet som hölls samman av en bred uppsättning gemensamma värderingar och traditioner. Då Navalnys väljare istället utgörs av yngre personer vilket beskrivs av Laruelle (2019, s 190) går det således att anta att det för Navalny inte är av intresse att lyfta och konstruera positiva narrativ om sovjettiden då den yngre väljaren inte kan relatera till dessa utan istället lever i en kontext där andra politiska system och världsbilder är lättillgängliga, exempelvis den europeiska.

7. Diskussion & slutsatser

Följande avsnitt innehåller de slutsatser som studien har kommit fram till utifrån den genomförda analysen. Därefter följer en avslutande diskussion och slutligen presenteras de förslag för hur fortsatt forskning inom det valda området hade kunnat bedrivas.

7.1 Slutsatser

Studien visar att Navalny konstruerar narrativet om den nationella identiteten och det ryska folket baserat på inhemska faror som utgörs av korrupta systemet, det icke-fungerande rättssystemet och den censurerade median och menar vidare att eliten och den verkställande makten utgör det största hotet mot Ryssland och dess medborgare. Putins konstruerande av den nationella identiteten och det ryska folket baseras istället på patriotism och utomstående faror som kan hota landets säkerhet och det ryska folket där han bland annat baserar sina argument på händelser och situationer som tillkommit från "utlandet" som skakat om Ryssland. Putin framför istället patriotiska argument som till stor del baseras på historiska tillbakablickar och händelser som den ryska medborgaren skall vara stolt över, bland annat Ryssland seger i andra världskriget och landets pågående hantering av corona-pandemin. Således dra slutsatsen att båda aktörer genom sina narrativ skapar föreställda gemenskaper som Anderson (1983) pratar om, men detta görs på olika sätt.

En vidare slutsats som kunde identifieras är att Putin framställer Ryssland under olika tidsperioder som suveränt och oberoende av den europeiska eller amerikanska kontexten. Putin refererar sällan till europeiska värderingar, EU eller till FN. Hans narrativ konstrueras istället genom användningen av ord som berör den ryska nationen och den ryska historien, såsom "vårt folk", "fosterlandet" samt "våra intressen" vilket kopplas till Putins upprepade användning av banal nationalism i sina narrativ. Navalny baserar istället sina argument på individuella och kollektiva problem och det ryska folkets missnöje och menar att Ryssland istället måste följa andra länders exempel för att nå en bättre livskvalité och presenterar sig själv som en lösning på de nuvarande politiska problemen i Ryssland. Man kan alltså dra slutsatsen att det går att urskilja en primordial och etnosymbolistisk syn på nationalism i Putins narrativ medans det i Navalnys narrativ förekommer en modernistisk syn på nationalismen.

En ytterligare aspekt som har identifierats i båda politikernas narrativ är deras referenser till sig själva. Navalnys narrativ innehåller referenser till sig själv som en "vanlig" medborgare som liksom resten av den ryska befolkningen är missnöjd med det politiska systemet och försöker förändra det. Putin refererar också till sig själv som en "vanlig individ", men detta görs på ett annat sätt. Han betonar istället att han precis som alla andra ryska medborgare är stolt över sin egen härkomst där hans och många andras förfäder konstruerade Ryssland och betonar ryska folkets hjältemod vilket bland annat förstås med hjälp av Elias teori (1991) om "jag" och "vi"-perspektiv på nationella identiteter.

7.2 Avslutande diskussion

Det som är spännande i fallet är båda aktörernas användningar av liknande teman som dock används på helt olika sätt. Båda aktörer pratar om samma fenomen, situationer och aspekter som sovjettiden, den ryska medborgaren och det politiska systemet i Ryssland men väljer att konstruera skilda narrativ. Det går inte att urskilja huruvida båda aktörer egentligen har helt skilda eller lika värderingar då de tenderar att inte nämna de teman de inte vill diskutera i intervjuerna. Det som alltså är intressant att diskutera är intervjuens påverkan på narrativen då båda intervjuer är inspelade på förhand och producerade av kanaler som står på båda politikernas sida. Således blir samtalet "bakom" kameran spännande och huruvida narrativen som berättas egentligen speglar verkligheten och aktörernas egentliga åsikter samt ståndpunkter kring de teman som diskuteras under intervjuerna.

En vidare aspekt som är intressant att nämna är Putins referenser till ryska uttryck och ordspråk kontra Navalnys skildringar av den "realistiska" bilden av den ryska medborgaren. Således kan man också fundera på vilket avtryck dessa och andra narrativ lämnar hos mottagaren och hur legitima aktörernas narrativ egentligen är då det kan spekuleras kring båda aktörernas strategiska konstruerande av det ryska folket, den nationella identiteten och Rysslands dåtid, nutid och framtid. Då båda aktörernas narrativ innehåller nyanserade beskrivningar och relevanta referenser kan båda aktörer uppfattas som legitima av mottagare av dessa narrativ, dessutom när narrativen är ytterst relaterbara och ofta inkluderar historier ur den "verklighet" som den ryska medborgaren kan känna igen sig i, men hur legitima och strategiska är dessa skildringar egentligen?

7.3 Förslag på vidare forskning

Under datainsamlingen samt analysarbetet fann jag intressanta infallsvinklar som kommer att presenteras som förslag till vidare forskning. Som jag nämnt i kapitel 1.3 inkluderade inte studien en väldigt intressant aspekt- media, av anledningen att det riskerade att föra bort fokuset från studiens huvudsyfte. Däremot hade vidare studier kunnat utföras där den mediala aspekten befinner sig i huvudfokus då det vore av intresse att studera den mediala påverkan samt medias roll i överförandet av politiskt budskap i Ryssland som är känt för att inte ha en objektiv och oberoende massmedia.

Eftersom fallet med Navalny är högst aktuellt idag har händelserna kring hans fängslande, folkliga demonstrationer och hans framtida politiska karriär inte nått sitt slut. Därför vore det även av intresse att i framtiden genomföra en liknande studie med Navalny och Putin i fokus för att kunna följa tråden och förstå hur den nuvarande situationen utvecklas över tid.

Käll- och litteraturförteckning

Anderson, Benedict (1983). *Imagined Communities- Reflections on the Origin and Spread of Nationalism*. London: Verso.

BBC (2017). *Гвоздь предвыборной программы: что Навальный предлагает россиянам*. 13 december 2017. Hämtad: 8 maj 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.bbc.com/russian/features-42338869>

Bergström, Lars (1987). *Objektivitet*. Bokförlaget Thales.

Billig, Michael (1995) (2014). *Banal Nationalism*. London: Sage

Blakkisrud, Helge (2016). Blurring the boundary between civic and ethnic: The Kremlin's new approach to national identity under Putin's third term. I Kolsto, Pål- Blakkisrud, Helge (red) *The New Russian Nationalism*. Edinburgh University Press. Hämtad: 20 april 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/30059/650041.pdf?sequence#page=242>

Boreus, Kristina (2011) *Textens mening och makt: metodbok i samhällsvetenskaplig text- och diskursanalys*. Studentlitteratur AB.

Brian, Taylor (2018) *The code of Putinism*. Oxford University Press.

Bryman, Alan (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder*. Stockholm: Liber.

Dawisha, Karen (2014). *Putin's Kleptocracy*. Simon & Schuster.

DN (2020). *Putin fick stödet som gör att han kan regera tills han blir 84*. 2 juli 2020. Hämtad: 10 maj 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.dn.se/nyheter/varlden/tidiga-siffror-putin-ser-ut-att-fa-stod-och-kan-regera-tills-han-blir-84/>

DN (2021). *Tio år efter den egyptiska demokratidrommen – går vi mot en rysk vår?*. 25 januari 2021. Hämtad: 20 april 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig:

<https://www.dn.se/ledare/tio-ar-efter-den-egyptiska-demokratidrommen-gar-vi-mot-en-rysk-var/>

Elias, Norbert (1991). *The Society of Individuals*. Oxford: Blackwell.

Esaiasson, Peter- Giljam, Mikael- Oscarsson, Henrik- Wängnerud, Lena. (2010).

Metodpraktikan: Konsten att studera samhälle, individ och marknad. Upplaga 3:4. Stockholm: Norstedts juridik.

Expressen (2021) *För homoäktenskap, Greta Thunberg – och samtidigt nationalist*. 2 februari 2021. Hämtad: 9 maj 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig:

<https://www.expressen.se/nyheter/for-homoaktenskap-greta-thunberg-och-samtidigt-nationalist/>

Fish, Steven (2017). The Kremlin Emboldened: What Is Putinism? *Journal of Democracy*. 28, no. 4 (2017) sid 61–75. Hämtad: 10 maj 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig:

<https://www.journalofdemocracy.org/wp-content/uploads/2017/10/Fish-28-4.pdf>

Geohistory (2017). *Alexei Navalny. Modern Liberal Nationalism*. 23 oktober 2017. Hämtad: 2 maj 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://geohistory.today/alexei-navalny/>

Glazunova, Sofya (2020). Mediating Populist Discourse in Russia via YouTube: The Case of Alexey Navalny. I Akimov, Alexandr- Kazakevitch, Gennadi (red), *30 Years since the Fall of the Berlin Wall*. Palgrave Macmillan. Hämtad: 24 april 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig:

https://doi.org/10.1007/978-981-15-0317-7_9

Globalis (2018). *Ryssland*. 5 maj 2018. Hämtad: 24 april 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig:

<https://www.globalis.se/Laender/ryssland>

- Hale, Henry (2016). How nationalism and machine politics mix in Russia. I Kolsto, Pål-Blakkisrud, Helge (red) *The New Russian Nationalism*. Edinburgh University Press
Hämtad: 20 april 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig:
<https://library.oapen.org/bitstream/handle/20.500.12657/30059/650041.pdf?sequence#page=242>
- Laruelle, Marlene (2019). *Russian Nationalism. Imaginaries, Doctrines, and Political Battlefields*. Routledge London.
- Larsson, Larsåke (2010). Intervjuer. I Ekström, Mats, Larsson, Larsåke (2010) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Upplaga 2:1, Lund: Studentlitteratur
- Lennhag, Mi (2018). Biografi över president Vladimir Putin. I Söderberg, Per- Trygg, Sanna (Red.), *Nationalencyklopedin*. Hämtad: 29 april 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig:
https://portal.research.lu.se/ws/files/50762152/Putin_NE_Lennhag_efter_valet_2018.pdf
- Mendras, Marie (2012) *Russian Politics*. Hurst & Company, London.
- Moberg, Ulla. (2010). Analys av samtal. I Ekström, Mats, Larsson, Larsåke (2010) *Metoder i kommunikationsvetenskap*. Upplaga 2:1, Lund: Studentlitteratur
- Moen-Larsen, Natalia (2014). “Normal nationalism”: Alexei Navalny, LiveJournal and “the Other”. *East European Politics*. Vol. 30, No. 4, sid 548–567. Hämtad: 23 april 2021.
[Elektronisk]. Tillgänglig: <http://dx.doi.org/10.1080/21599165.2014.959662>
- Navalny, Alexei (2021). *Putins palats. Historien om den största mutan*. [video] 19 januari 2021.
Hämtad: 8 maj 2021. Tillgänglig: <https://www.youtube.com/watch?v=ipAnwilMncl>
- NE, (2018), *Enade Ryssland*. Hämtad: 9 maj 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig
<http://www.ne.se/uppslagsverk/encyklopedi/lång/enade-ryssland>
- Ovcharova, Svitlana (2017). The Kremlin sets its eyes on YouTube. *New Eastern Europe Journal*. No 06 (29) Sid 68-74. Hämtad: 29 april 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig:
<https://neweasterneurope.eu/2017/10/31/kremlin-sets-eyes-youtube/>

Petersson, Olof (2009). *Opinionsbildning*. SNS förlag.

Rennstam, Jens- Wästerfors, David (2015). *Från stoff till studie: om analysarbete i kvalitativ forskning*. Lund: Studentlitteratur

Semenenko, Irina (2015). Ethnicities, Nationalism and the Politics of Identity: Shaping the Nation in Russia. *Europe-Asia Studies*, 67:2, sid 306-326. Hämtad: 20 april 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://doi.org/10.1080/09668136.2014.1002681>

Shiraev, Eric (2013). *Russian Government and politics*. Upplaga 2. Palgrave Macmillan

Sida (2021). *Ryssland*. 30 april 2021. Hämtad: 3 maj 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.sida.se/sida-i-varlden/ryssland>

SVD (2021). *Protester för Navalnyj- tusentals gripna*. 23 januari 2021. Hämtad: 30 april 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.svd.se/navalnyjanhangare-gripna-under-stodprotester>

SVT (2021). *Förgiftningen av Aleksej Navalnyj – detta har hänt*. 12 mars 2021. Hämtad: 6 maj 2021. [Elektronisk], Tillgänglig: <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/forgiftningen-av-aleksej-navalnyj-detta-har-hant>.

SVT (2021). *Över 1000 gripna i Ryssland efter Navalnyj-demonstrationer*. 21 april 2021. Hämtad: 24 april 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.svt.se/nyheter/utrikes/over-300-gripna-i-ryssland-efter-navalnyj-protester>

The Guardian (2021). *Face off: the extraordinary power struggle between Vladimir Putin and Alexei Navalny*. 6 februari 2021. Hämtad: 3 maj 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig: <https://www.theguardian.com/world/2021/feb/06/face-off-the-extraordinary-power-struggle-between-vladimir-putin-and-alexei-navalny>.

Thurén, Torsten (2013). *Källkritik*. Upplaga 3. Stockholm: Liber.

Teorell, Jan- Svensson, Torsten (2007) *Att fråga och att svara*. Liber AB

Treisman Daniel (2010). Loans for Shares' Revisited, *Post-Soviet Affairs*, 26, 3: sid 207–227.

Hämtad: 14 maj 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig:

<https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.2747/1060-586X.26.3.207>

Washington post (2021). *In Russia, it's not Navalny vs. Putin. It's democracy vs.*

authoritarianism. 22 mars 2021. Hämtad: 17 april 2021. [Elektronisk]. Tillgänglig:

<https://www.washingtonpost.com/opinions/2021/03/22/russia-its-not-navalny-vs-putin-its-democracy-vs-authoritarianism/>

Åbo Akademi, *Transkriberingsregler, Kulturvetenskapliga arkivet Cultura*. Hämtad: 10 april

2021. [Elektronisk]. Tillgänglig: <http://web.abo.fi/arkiv/etn/dokument/blanketter/transkribregl.pdf>

Özkirimli, Umut (2017). *Theories of Nationalism: A Critical Introduction*. Upplaga 3. London:

Palgrave.

Bilagor

Bilaga 1

Transkribering av empiriskt material- ryska

<https://docs.google.com/document/d/1R3ESt32AS6O2XBvbXiS5SGHDzVn3vSqpFHZtW5YL0>

[VI/edit?usp=sharing](#) (öppnas i ett nytt fönster)

Bilaga 2

Transkribering av empiriskt material- svenska

<https://docs.google.com/document/d/14yuyx9KvAfdZZfx28-BWG-JzSUstLY3dhzBxuDe9YA/e>

[dit?usp=sharing](#) (öppnas i ett nytt fönster)

Bilaga 3

Analysschema

Temat i texten	Frågor till texten
Rysslands dåtid och framtid	Vilka narrativ om Rysslands förflutna berättas av respektive politiker? Vilka narrativ om Rysslands framtid berättas av respektive politiker? Vilken roll spelar folket för respektive politiker i Rysslands förflutna och Rysslands framtid?
Ryssland idag	Hur ser respektive politiker på Rysslands politiska situation idag? Vilka politiska framsteg har Ryssland uppnått från år 2000 fram tills idag enligt respektive politiker? Hur ser respektive politiker på problem som korruption, fattigdom och Rysslands relationer med övriga världen?
Det ryska folket	Vilken roll spelar det ryska folket i den politiska processen i Ryssland enligt respektive politiker? Vilka narrativ om det ryska folkets inflytande och påverkan på politiska beslut framförs av respektive politiker? Hur skildras folket i relation till eliten i respektive intervju?
Den nationella identiteten	Vilka narrativ om nationen och gemenskapen berättas av respektive politiker? Hur konstrueras den ryska nationella identiteten genom respektive politikernas narrativ i intervjuerna?